

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
TEŞEKKÜR.....	9
İÇİNDEKİLER.....	11
KISALTMALAR.....	23
GİRİŞ.....	25

BİRİNCİ BÖLÜM

SAĞLARARASI – ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEM AYRIMI VE ALDATMA KAVRAMINA GENEL BAKIŞ

Ş1. SAĞLARARASI VE ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEM AYRIMI	29
I. GENEL OLARAK HUKUKİ İŞLEM VE SAĞLARARASI HUKUKİ İŞLEM KAVRAMI, SAĞLARARASI HUKUKİ İŞLEMLERİN TÜRLERİ	29
A. Hukuki İşlem Kavramı	29
B. Sağlararası Hukuki İşlem Kavramı	30
C. Sağlararası Hukuki İşlemlerin Türleri	31
1. Genel Olarak	31
2. Malvarlığına Etkisi Bakımından Hukuki İşlemler	31
a. Genel olarak.....	31
b. Borçlandırııcı işlemler	31
c. Tasarruf işlemleri.....	32
II. HÜKÜM VE SONUÇLARINI ÖLÜM SONRASINDA ORTAYA ÇIKARAN İŞLEMLER: ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLER.....	33
A. Ölüme Bağlı Hukuki İşlem (Rechsgeschäfte von Todes wegen) Kavramı	33
B. Ölüme Bağlı Hukuki İşlem Kavramının İki Anlamı.....	40
1. Genel Olarak	40
2. Şekli Anlamda Ölüme Bağlı Hukuki İşlemler.....	40

a. Vasiyetname	41
b. Miras sözleşmesi.....	43
c. Vasiyetname ve miras sözleşmesi arasındaki benzerlikler ve farklılıklar	45
(1) Vasiyetname ve miras sözleşmesi arasındaki benzerlikler	45
(2) Vasiyetname ve miras sözleşmesi arasındaki farklılıklar	46
3. Maddi Anlamda Ölüme Bağlı Hukuki İşlemler	48
4. Maddi Anlamda Ölüme Bağlı Hukuki İşlemler ile Şekli Anlamda Ölüme Bağlı İşlemler Arasındaki İlişki	49
a. Sadece miras sözleşmesiyle yapılabilen ölüme bağlı hukuki işlemler.....	50
b. Hem vasiyetname hem de miras sözleşmesiyle yapılabilen ölüme bağlı hukuki işlemler	50
c. Sadece vasiyetnameyle yapılabilen ölüme bağlı hukuki işlemler	51
C. Ölüme Bağlı Hukuki İşlem Serbestisinin Sınırları.....	52
1. Genel Olarak	52
2. Ölüme Bağlı Hukuki İşlem Yapma Ehliyeti Bakımından Getirilen Sınırlamalar	52
3. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerin Yapılmasında Uyulması Zorunlu Olan Şekil Şartları Yönünden Getirilen Sınırlamalar	53
4. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerin Konusu Bakımından Getirilen Sınırlamalar	53
5. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerin Yapılmasında Saklı Paylı Mirasçılar Bakımından Mirasbırakanın İradesine Getirilen Sınırlamalar	54
D. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerin Nitelendirilmesine İlişkin Kıstaslar.....	54
1. Ölümün Hukuki İşlemin Sebebi Olması	55
2. Lehine Ölüme Bağlı İşlemde Bulunulan Kişinin, Mirasbırakanın Ölümü Anında Sağ Olması.....	55

3. Mirasbırakanın Yaptığı Hukuki İşlemin Malvarlığını Değil Terekeyi Etkilemesi.....	56
4. Mirasbırakanın Sağlığında Herhangi Bir Şekilde Bağlanmaması	56
5. Mirasbırakanın Sağ Olduğu Sürece Hukuki İşlemin Etkisinin Gerçekleşmemesi.....	57
6. Ölüm Sebebiyle Bağışlama ile Ölüme Bağlı Hukuki İşlem Arasındaki İlişki.....	57
E. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerin Özellikleri.....	58
1. Miras Hukukuna İlişkin Bir Hukuki İşlem Olması.....	59
2. Ölüme Bağlı Bir Hukuki İşlem Yapan Tarafın Mirasbırakan Olması.....	59
3. Tereke Üzerinde Maddi Anlamda Etki Yapması veya Yetki Vermesi.....	59
4. Ölüme Bağlı Hukuki İşlem Yapma Hakkının Mirasbırakana Sıkı Sıkıya Bağlı Bir Hak Olması.....	60
III. SAĞLARARASI HUKUKİ İŞLEMLER İLE ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLER ARASINDAKİ FARKLAR	60
A. Genel Olarak	60
B. Hüküm ve Sonuçlarını Doğurdıkları An Bakımından Farklar	62
C. Tabi Oldukları Hükümler Bakımından Farklar	63
D. Hukuki İşlem Ehliyeti Bakımından Farklar	63
E. Geçersizliğin Yaptırımı Bakımından Farklar	65
F. Yorum Bakımından Farklar	66
G. Temsilin Geçerli Olup Olmaması Bakımından Farklar.....	69
H. Şekle Bağlılık İlkesi Bakımından Farklar	70
İ. Bağlayıcılık Bakımından Farklar	72
J. Tasarruf Özgürlüğü Bakımından Farklar.....	73
IV. ÖLÜMDEN SONRA ETKİLİ VEKÂLET VE TEMSİL KURUMLARININ ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERİN AYIRT EDİLMESİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	74
A. Genel Olarak	74

B. Sağlıkta Kazandırma İçin Yetkilendirme ve Rastlantısal Ölüm.....	76
C. Ölümden Sonra Kazandırma İçin Yetkilendirme	77
D. Ölümden Sonra Etkili Vekâlet ve Temsilde Aldatma	78
§2. ALDATMA (HİLE) KAVRAMINA GENEL BAKIŞ.....	79
I. TARİHÇE/ROMA HUKUKUNDA ALDATMA, KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA ALDATMA	79
A. TARİHÇE/ROMA HUKUKUNDA ALDATMA (DOLUS)	79
B. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA ALDATMA.....	80
1. İsviçre Hukukunda Aldatma	80
2. Alman Hukukunda Aldatma.....	80
3. İngiliz Hukukunda Aldatma	81
4. Fransız Hukukunda Aldatma.....	82
II. SAĞLARARASI HUKUKİ İŞLEMLERDE ALDATMA.....	83
A. Aldatma Kavramı.....	83
B. Aldatmanın Unsurları.....	88
1. Genel Olarak	88
2. Aldatma Fiili.....	88
3. Aldatma Kastı	91
4. İlliyet Bağı.....	93
D. Üçüncü Kişinin Aldatması.....	95
1. Üçüncü Kişi Kavramı.....	95
2. Üçüncü Kişinin Aldatması Sebebiyle Sözleşmenin İptali.....	97
D. Aldatmayı İspat.....	98
III. SAĞLARARASI HUKUKİ İŞLEMLERDE ALDATMANIN YAPTIRIMI: İPTAL	99
A. İptal Hakkının Hukuki Niteliği.....	99
B. Bir Yıllık İptal Süresi	102
C. İptal Hakkının Kullanılması ve Hukuki Sonuçları	103
D. Aldatma ve Korkutma Durumunda Tazminat Talebi.....	105

§3. SAĞLARARASI HUKUKİ İŞLEMLERDE ALDATMAYA İLİŞKİN HÜKÜMLERİN ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERE UYGULANMA PROBLEMİ.....	107
I. GENEL OLARAK	107
II. TÜRK BORÇLAR KANUNU VE TÜRK MEDENÎ KANUNU ARASINDAKİ İLİŞKİ	108
III. ALDATMAYA İLİŞKİN TÜRK BORÇLAR KANUNU HÜKÜMLERİNİN ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERE UYGULANMASI	108

İKİNCİ BÖLÜM

ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL SEBEBİ OLARAK ALDATMA

§4. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERİN İPTALİ.....	111
I. GENEL OLARAK	111
II. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERİN İPTALİ SEBEPLERİ	113
A. Genel Olarak	113
B. Ehliyetsizlik	115
C. İrade Sakatlıkları	116
1. Genel Olarak	116
2. Ölüme Bağlı Hukuki İşlemlerde İrade Sakatlıkları: İrade ve Güven Kuramları	117
a. Vasiyetnamede	117
b. Miras sözleşmesinde	117
E. Şekil Eksikliği	120
§5. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERİN ALDATMA SEBEBİYLE İPTALİ	122
I. VASİYETNAMENİN ALDATMA SEBEBİYLE İPTALİ	122
A. Vasiyetnamenin Aldatma Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptali	122
1. Genel Olarak	122
2. Vasiyetnamenin Lehtarın Aldatması Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptali	122

3. Vasiyetnamenin Üçüncü Kişinin Aldatması Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptali	124
4. Vasiyetnamenin Aldatma Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptalinde Süre.....	125
5. Vasiyetnameden Aldatma Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından Dönülmesinde Başvurulabilecek Hukuki Yollar	125
a. Genel olarak	125
b. Vasiyetnameden sonradan yapılan bir ölüme bağlı hukuki işlemle dönme	126
c. Vasiyetnameden yok etmeyle dönme	129
d. Vasiyetnameden vasiyetnameyle bağdaşmayan sonraki tasarruflarla dönme	131
(1) Sonraki ölüme bağlı hukuki işlemlerle vasiyetnameden dönme	131
(2) Sonraki sağlararası tasarrufla vasiyetnameden dönme (ademptio legati)	133
B. Vasiyetnamenin Aldatma Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptali	135
1. Genel Olarak	135
2. Vasiyetnamenin Lehtarın Aldatması Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptali	138
3. Vasiyetnamenin Üçüncü Kişinin Aldatması Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptali	140
4. Vasiyetnamenin Aldatma Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptalinde Süre	141
5. Vasiyetnamenin Aldatma Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptalinde Başvurulabilecek Hukuki Yol	142
II. MİRAS SÖZLEŞMESİNİN ALDATMA SEBEBİYLE İPTALİ	142
A. Miras Sözleşmesinin Aldatma Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptali	142
1. Genel Olarak	142

2. Miras Sözleşmesinin Karşı Tarafın Aldatması Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptali	146
3. Miras Sözleşmesinin Üçüncü Kişinin Aldatması Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptali	147
4. Miras Sözleşmesinin Aldatma Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından İptalinde Süre	149
5. Miras Sözleşmesinin Aldatma Sebebiyle Mirasbırakan Tarafından Ortadan Kaldırılmasında Başvurulabilecek Hukuki Yollar	151
a. Genel olarak.....	151
b. Miras sözleşmesinin aldatma sebebiyle mirasbırakan tarafından ortadan kaldırılması.....	152
(1) Miras sözleşmesinin aldatma sebebiyle mirasbırakan tarafından ortadan kaldırılmasında ileri sürülen görüşler.....	152
(2) Değerlendirmemiz	153
B. Miras Sözleşmesinin Aldatma Sebebiyle Mirasçı ve Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptali.....	154
1. Genel Olarak	154
2. Miras Sözleşmesinin Karşı Tarafın Aldatması Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptali.....	155
3. Miras Sözleşmesinin Üçüncü Kişinin Aldatması Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptali	156
4. Miras Sözleşmesinin Aldatma Sebebiyle Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptalinde Süre	157
5. Miras Sözleşmesinin Mirasçı veya Vasiyet Alacaklısı Tarafından İptalinde Başvurulabilecek Hukuki Yol	157
§6. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL DAVASI	158
I. GENEL OLARAK	158
II. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL DAVASININ TARAFLARI.....	161
A. İptal Davasının Davacı Tarafı.....	161
B. İptal Davasının Davalı Tarafı.....	164

III. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL DAVASI AÇMA SÜRESİ VE DAİMÎ DEF'İ HAKKI	165
A. Genel Olarak	165
B. Bir Yıllık Süre	167
C. On Yıllık Süre.....	170
D. Yirmi Yıllık Süre	171
E. Daimî Def'i Hakkı.....	173
IV. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL DAVASINDA İSPAT YÜKÜ (KÜLFETİ)	174
V. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL DAVASINDA GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME	175
VI. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL KARARININ HÜKMÜ	176
VII. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERDE İPTAL DAVASI VE TENKİS DAVASI ARASINDAKİ FARKLAR.....	179
A. Davanın Tarafları Bakımından Farklar	179
1. Davacı Bakımından Farklar.....	179
2. Davalı Bakımından Farklar	180
B. Amaç Bakımından Farklar	181
C. Kapsam Bakımından Farklar	181
D. Dava Açma Süresi Bakımından Farklar	183
VIII. ÖLÜME BAĞLI HUKUKİ İŞLEMLERİN İPTALİ DAVASI VE TASARRUFUN İPTALİ DAVASI ARASINDAKİ FARKLAR.....	184
A. Davanın Tarafları Bakımından Farklar	184
1. Davacı Bakımından Farklar.....	184
2. Davalı Bakımından Farklar	184
B. Amaç Bakımından Farklar	184
C. İptal Sebepleri Bakımından Farklar	185
D. Konu Bakımından Farklar	185
E. Dava Açma Süresi Bakımından Farklar	186
F. Davanın Türü Bakımından Farklar	186

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MİRAS HUKUKU BAKIMINDAN ALDATMANIN İPTAL SEBEBİ OLMASI DIŞINDAKİ HUKUKİ SONUÇLARI

§7. MİRASTAN YOKSUNLUK SEBEBİ OLARAK ALDATMA	187
I. MİRASTAN YOKSUNLUK.....	187
A. Genel Olarak	187
B. Mirastan Yoksunluk Kavramı	187
C. Mirastan Yoksunluk Sebepleri	189
II. MİRASTAN YOKSUNLUKTA ALDATMA	192
A. Genel Olarak	192
B. Mirasbırakanın Ölümüne Bağlı Hukuki İşlem Yapmasını veya Böyle Bir Hukuki İşlemden Dönmesini Aldatma Yoluyla Sağlamak ve Engellemek.....	193
1. Genel Olarak	193
2. Mirasbırakanın Ölümüne Bağlı Hukuki İşlem Yapmasını veya Mevcut Bir Ölümüne Bağlı Hukuki İşlemden Dönmesini Aldatma Yoluyla Sağlamak	194
3. Mirasbırakanın Ölümüne Bağlı Hukuki İşlem Yapmasını veya Mevcut Bir Ölümüne Bağlı Hukuki İşlemden Dönmesini Aldatma Yoluyla Engellemek.....	197
C. Mirastan Yoksunlukta Aldatma ile Ölümüne Bağlı Hukuki İşlemlerde Aldatma Arasındaki İlişki	201
D. Mirastan Yoksunlukta Aldatmanın Hüküm ve Sonuçları.....	204
1. Mirastan yoksunluğun kendiliğinden hüküm ifade etmesi	204
2. Mirastan yoksunluk hükmünün geriye yürümesi	205
3. Mirastan yoksunluğun nispi (sadece mirasbırakana karşı etkili) olması	206
4. Mirastan yoksunluğun kişisel (şahsi) olması	206
5. Mirasbırakanın affının mirastan yoksunluğa etkisi	208
E. Aldatma Bakımından Mirastan Yoksunluk ile Mirasçılıktan Çıkarma Arasındaki Farklar	209

§8. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA SEBEBİ OLARAK ALDATMA.....	211
I. MİRASÇILIKTAN ÇIKARMA	211
A. Genel Olarak	211
B. Cezai Mirasçılıktan Çıkarma	213
1. Genel Olarak	213
2. Cezai Mirasçılıktan Çıkarma Sebepleri.....	213
3. Cezai Mirasçılıktan Çıkarma Şekli	214
4. Cezai Mirasçılıktan Çıkarmada Aldatma.....	215
5. Cezai Mirasçılıktan Çıkarmanın Hükümleri	218
C. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarma (Borç Ödemeden Aciz Sebebiyle Mirasçılıktan Çıkarma)	219
1. Genel Olarak	219
2. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarmanın Şartları.....	219
3. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarmada Aldatma	221
4. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarmanın Hükümleri.....	221
a. Çıkarılan altsoy bakımından koruyucu mirasçılıktan çıkarmanın hükümleri	222
b. Çıkarılan altsoyun çocukları bakımından koruyucu mirasçılıktan çıkarmanın hükümleri	222
§9. İSVİÇRE MEDENÎ KANUNU'NDAKİ MİRAS HUKUKUNA İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK TASARISINDA ALDATICI DAVRANIŞLARA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİSİ	223
I. GENEL OLARAK	223
II. İSVİÇRE MİRAS HUKUKUNDA ALDATMAYA YÖNELİK DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ.....	224
A. İsviçre Miras Hukukunda Aldatmaya Yönelik Düzenlemeler	224
B. İsviçre Miras Hukukunda Aldatmaya Yönelik Düzenlemelerin Eleştirisi	225
C. İsviçre Medenî Kanunu'ndaki Değişiklik Tasarısında İsviçre Miras Hukukunda Aldatmaya Yönelik Öneri.....	227

III. İSVİÇRE MİRAS HUKUKUNDA ALDATMADA SÜREYE YÖNELİK DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ	229
A. İsviçre Miras Hukukunda Aldatmada Süreye Yönelik Düzenlemeler.....	229
B. İsviçre Miras Hukukunda Aldatmada Süreye Yönelik Düzenlemelerin Eleştirisi.....	229
C. İsviçre Medenî Kanunu'ndaki Değişiklik Tasarısında İsviçre Miras Hukukunda Aldatmada Süreye Yönelik Öneri	230
SONUÇ	231
KAYNAKLAR.....	247